

2018-imi utoqqalinermi aamma siusinaarluni soraarnerussutisiallit

Saqqummersitami matumani ukiuni 2014-imiit 2018-imut qaammat decembarimi utoqqalinermi aammalu siusinaarlutini soraarnerussutisiallit amerlassusaat naatsorsorneqarput.

Saqqummersitap ilusilersornera

Immikkoortut aappaanni utoqqalinermi siusinaarlunilu soraarnerussutisiallit pillugit kisitsisit pingaarnersiorneqarput. Kisitsisaataasivimmilu tabelini soraarnerussutisiallit suaassusaat, ukiui kiisalu najugaq pingaarnertut sammeneqarput. Saniatigut soraarnerussutisianik pisartagallit kisimiittutut imaluunniit aappariittut pisartagaqarnersut sammeneqarput, tassani aningaasat tunngaviusut tiguneqartartut nammineq apparatusalluunniit isertitai malillugit ilanngagaasarnersut imaluunniit ilanngariikkanik (kaasarfimmiumik) pisartagaqartuunersut, utoqqaat illuanni imaluunniit ulluklut unnuakkullu inissiisarfimmiiinneq pissutigalugu.

Immikkoortut pingajuanni soraarnerussutisiallit ukiunut siuliinut naleqqiullugit amerleriarneri ikileriarnerrilu sammeneqarput. Immikkoortut pingajuat kisitsisaataasivimmi tabelinik marlunnik soraarnerussutisiallit amerleriarnernut ikileriarnernullu kisitsisinik saqqummersitami matumani ilanngunneqarsimasunik tunngaveqarpoq.

Immikkoortut sisamaanni inatsit tunngaviusoq aammalu pisortanit soraarnerussutisiaqalernissamut piunasaqaatit pingaarnersiorneqarput. Jaanuaarip aallaqqaataat 2016 aallarnerrfigalugu utoqqalinermi soraarnerussutisiat allanngorput. Allaannguummilu pingaarnerpaaq tassaavoq apparatusap isertitaanut attuumassuteqanngitsumik, namminerli saniatigooralugu akissarsiarisimasat tunngavigalugit aningaasat tunngaviusut annertussusissaannik atuutsitsilerneq.

Juulip aallaqqaataani 2016-imi siusinaarluni soraarnerussutisianut aaqqissuusseqqinneq atuutilerpoq. Siusinaarluni soraarnerussutisiallit inuussutissarsiornermi pisinnaasaat ukiut tallimakkaarlugit nalilersorneqartassapput. Soraarnerussutisiat inuussutissarsiornermi pinginnaasat malillugit tunniunneqartassapput, akinullu qaffasinnerpaanut, akunnattunut appasinnerpaanullu immikkoortitigaallugik.

1.januaari 2017 aallarnerfigalugu utoqqalinermi soraarnerussutisiaqarnissamut ukiut killigitat 65-imiit 66-inut qaffanneqarput.

Tamanna kisitsisitigut paasissutissani ukiunut nalunaarsuutaasartut 2011-miit 2016-imut 65-imiit 69-imut nalunaarsorneqartarsimasut aammalu 2017-imi 2018-imilu 66-imiit 69-imut nalunaarsorneqartarsimasut “70-it inorlugit ukiullit”-nik taaneqarnerannik kinguneqarpoq.

Taamatuttaa q siusinaartumik soraarnerussutisialinnut nalunaarsuutit 2017-imi taamaallaat 65-inik ukiulinnik imaqsarimasut massakkut “65 +”-inik ilaneqarput.

Kisitsisitigut paasissutissat kommunit soraarnerussutisianut naatsorsuuserisarfinit Naatsorsueqqissaartarfiullu inunnut nalunaarsuiffianit nalunaarsuutit tunngavigalugit pilersinneqarput. Immikkoortut tallimaanni nalunaarsuutit tunngaviusut taakkulu suliarineri kiisalu periaaseq nassuiarneqarput.

Naatsorsuutinit allanit assigiinngissutit

Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersissimassaani ”20XX-imi isumaginninnermi ikiorsiissutinik pisartut”-ni utoqqalinermi siusinaarlunilu soraarnerussutisianut kisitsisit allaanerupput. Naatsorsuinnermi periaatsit assigiinngissutaat nalunaarsuutininut tunngaviusunut periaatsimullu immikkoortumi takuneqarsinnaapput. Saqqummersitaq pineqartoq ullumikkut atorneqanngilaq, kisitsisaataasivimmili tabeli ”2009-miit 20XX-mut isumaginninnermi tapiissutit (SOX0020)” ingerlateqqinneqarpoq. Saqqummersitap matuma saniatigut aamma ”20XX-imi utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutit”-nik, ”20XX-imi ineqarnermut tapiissutit”-nik kiisalu ”20XX-imi meeqqanut tapiissutit”-nik taarserneqarpoq.

Kisitsisaataasivik

Kisitsisaataasivimmi kisitsisitigut paasissutissanik nammineq toqqartukkanik aallertoqarsinnaavoq, tassani najugaq, ikiorsiissutit suussusaa, ukiut, suaassuseq, ukioq kiisalu soraarnerussutisiat annertussusaat katiternissaannut periarfissaqarpoq.

2014-imiit 2018-imut qaammat decembarimi soraarnerussutisiallit

Inuk soraarnerussutisianik pisartagalittut naatsorsorneqarpoq ukiumi pineqartumi decembarip 31-ani Kalaallit Nunaanni najugaqarpat, kommunillu soraarnerussutisianut nalunaarsuisarfiini ukiumi kisitsiviusumi qaammat decembarip tungaanut utoqqalinermi imaluunniit

siusinaarluni soraarnerussutisiat aningaasartaannik tunngaviusunik tunineqarsimasutut nalunaarsorsimappat.

2018-imi decembarimi utoqqalinerimi soraarnerussutisianik pisartagallit 3.700-jusimapput. Taakkunannga 380-it aningaasanik tunngaviusunik ilanngarneqarsimasunik (kaasarfimmiumik) utoqqaat illuiniinneq imaluunniit inissiisarfimmiinneq peqqutigalugu ineqarnermut nerisaqarnermullu ilassutaasunik pisartaqarsimapput. Utoqqalinerimi soraarnerussutisiallit sinneruttut amerlanersaat, katillugit 1.830-t, kisermaatut utoqqalinerimi soraarnerussutisiaqarsimapput, 1.560-t aappariittut utoqqalinerimi soraarnerussutisiaqarsimasut. Katillugit 2.386-it decembarimi siusinaarluni soraarnerussutisianik pisartagaqarput, taakku amerlanersaat, katillugit 1.261-it, kisermaatut soraarnerussutisiaqartut.

Takussutissiaq 1. Pisortanit soraarnerussutisiallit, soraarnerussutisiat suuneri malillugit

Utoqqalinerimi	2014	2015	2016	2017	2018
Kisermaat	1805	2010	1938	1842	1830
Aappariit	1493	1369	1679	1567	1560
Inissiisarfimmiittut	373	379	381	380	380
Katillugit	3671	3758	3998	3789	3770
Siusinaarluni	2014	2015	2016	2017	2018
Kisermaat	1508	1447	1190	1219	1261
Aappariit	916	873	926	917	989
Inissiisarfimmiittut	141	137	133	144	136
Katillugit	2565	2457	2249	2280	2386

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik- kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/SONPEN5>)

Soraarnerussutisiallit amerlassusaat innuttaasut amerlassusaannut sanilliullugu takuneqarsinnaavoq siusinaarluni soraarnerussutisiallit Nanortalimmi, Narsami, Paamiuni, Qaanaami, Qeqertarsuarmi Ittoqqortoormiini allanut naleqqiullugit amerlanerusut, tassani innuttaasut 10 pct.-iisa missaanniittut 18-it 65-illu akornanni ukiullit siusinaartumik soraarnerussutisiaqarmata. Nuummi pineqartunut kisitsit 4 pct.-imiippoq. Nuna tamakkerlugu innuttaasut 65-it sinnerlugit ukiullit 91 pct.-ii utoqqalinerimi soraarnerussutisiaqarput. Nuummi agguaqatigiissillugu soraarnerussutisiallit 79 pct.-iullutik ikinnerpaapput, Kangaatsiamilu agguaqatigiissillugu 97 pct.-iullutik amerlanerpaallutik.

Takussutissiaq 2. Soraarnerussutisiallit najugaqarfii malillugit (dec. 2018)

	Utoqqalinermi	%-inngorlugit	Siusinaartumik	%-inngorlugit.
Nanortalik	189	95	112	11
Qaqortoq	265	87	121	6
Narsaq	195	93	101	10
Paamiut	158	95	119	13
Nuuk	747	79	552	4
Maniitsoq	303	94	153	7
Sisimiut	439	89	194	5
Kangaatsiaq	70	97	63	8
Aasiaat	290	94	166	8
Qasigiannugit	122	94	45	6
Ilulissat	338	88	238	7
Qeqertarsuaq	110	93	61	11
Uummannaq	164	91	90	6
Upernavik	169	96	119	7
Qaanaaq	52	96	50	10
Tasiilaq	141	87	170	9
Ittoqqortoormiit	18	90	32	14
Katillugit	3770	91	2386	6

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik- kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/SONPEN2> aamma <http://bank.stat.gl/SONPEN3>)

Innuttaasut akornanni siusinaartumik soraarnerussutisiallit annertussusaat, missiliorlugu 50-inik ukiulinniit, annikitsuinnaapput, tassanngaanniik annertuumik qaffariaataat 1/3-it tungaannut annertussuseqarpoq.

Innutaasut akornanni utoqqalinermi soraarnerussutisiallit annertussusaat, 70-it inorlugit ukiulinni 78 pct.-iuvoq, 70-illu sinnerlugit ukiulinniit soraarnerussutisiallit annertussusaat 100 pct.-imiilluni.

Takussutissiaq 3. Soraanerussutisiallit suaassusaat ukiuilu malillugit (dec. 2018)

Siusinaarluni	Angutit	Arnat	Katillugit	Annertus. (%)
18-24-nik ukiullit	45	38	83	2
25-34-nik ukiullit	109	80	189	2
35-44-nik ukiullit	128	92	220	3
45-54-inik ukiullit	300	304	604	7
55-64-inik ukiullit	555	593	1148	15
65+	62	80	142	30
Katillugit	1199	1187	2386	6
Utoqqalinermi	Angutit	Arnat	Katillugit	Annertus. (%)
70-it inorlugit	611	557	1168	78
70-74-inik ukiullit	686	533	1219	93
75-79-inik ukiullit	393	426	819	96
80-89-inik ukiullit	217	308	525	99
90+	17	22	39	100
Katillugit	1924	1846	3770	89

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik- kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/SONAPE1>) aamma (<http://bank.stat.gl/SONFPE1>)

Soraarnerussutisiallit amerleriarneri ikileriarneri

Soraarnerussutisiallit amerleriarneri ikileriarneri ilanngutissallugit naleqquttuuvoq. Ataani takussutissiaq 4.-rimi aamma 5-imi takutinneqarput utoqqalinermi kiisalu siusinaarluni soraarnerussutisiallit amerleriarneri ikileriarneri piffissami 2015-imiit 2018-imut. 2016-imi soraarnerussutisiaqarunnaarsimasut tassaapput 2015-imi soraarnerussutisiaqarsimasut, 2016-imilu soraarnerussutisiaqalersimasut nutaat tassaallutik 2016-imi soraarnerussutisiaqartut, 2015-imiunngitsorli.

Takussutissiaq 4. 2015-imiit 2018-imut utoqqalinermi soraarnerussutisiallit amerleriarneri ikileriarneri

	2015		2016		2017		2018	
	Amerleriarneri	Ikileriarneri	Amerleriarneri	Ikileriarneri	Amerleriarneri	Ikileriarneri	Amerleriarneri	Ikileriarneri
70-it inorlugit	373	78	457	61	99	92	267	79
70-74-inik ukiullit	17	85	53	81	20	91	22	70
75-79-inik ukiullit	3	56	16	74	6	71	7	81
80-89-inik ukiullit	3	81	9	76	3	75	4	79
90+	0	9	1	4	0	8	0	10
Katillugit	396	309	536	296	128	337	300	319

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik- kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/SONAPE3>)

Takussutissiaq 5. 2015-imiit 2018-imut siusinaarluni soraarnerussutisiallit amerleriarneri ikileriarneri

	2015		2016		2017		2018	
	Amerl.	Ikiler.	Amerl.	Ikiler.	Amerl.	Ikiler.	Amerl.	Ikiler.
18-24-nik ukiullit	12	1	17	3	27	4	27	5
25-34-nik ukiullit	5	7	18	9	11	10	18	8
35-44-nik ukiullit	12	11	8	22	9	8	18	7
45-54-inik ukiullit	40	33	50	94	27	33	78	32
55-64-inik ukiullit	80	205	79	252	94	94	175	69
65+	0	0	0	0	12	0	19	109
Katillugit	149	257	172	380	180	149	335	230

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik- kisitsisaataasivimmi kisitsisit takukkit (<http://bank.stat.gl/SONFPE3>)

Utoqqalinermi soraarnerussutisiaqarsinnaanermut ukiut killigitat januaarip aallaqqaataanni 2017-imi 65-iniit 66-inut qaffanneqarput. Tamanna siullermik ima isumaqarpoq: Utoqqalinermi soraarnerussutisiallit katillugit amerlassusaat apparpoq. Aappaattut: Siusinaartumik soraarnerussutisiallit katillugit amerlassusaat qaffappoq, tassani siusinaartumik soraarnerussutisiallit 65-inik ukiullit tamarmik utoqqalinermi soraarnerussutisiaqalernissamut ukiumik ataatsimik sivisunerusumik utaqqinerusussanngormata.

2017-imi utoqqalinermi soraarnerussutisiaqalersinnaanerup killigitaata qaffanneqarnerani siusinaarluni soraarnerussutisiallit 109-nik amerlatigisut utoqqalinermi soraarnerussutisiaqalernissaminnut ukiumik ataatsimik utaqqeqqipput. 2017-imi naliginnaanngitsumik appariaateqarput (149), tamanna naliginnaasumit 50-70 pct.-inik annertussuseqarpoq. 2018-imili utoqqalinermi soraarnerussutisiallit naliginnaasumit 140 pct.-imik annertutigisumik amerleriarput.

2017-imi 39-it 66-inik ukioqalinnginnerminni utoqqalinermi soraarnerussutisiallittut nalunaarsorsimapput. Taakku ukiumoortumik kisitsisini 3.789-iusuni ilaapput, kisitsisaataasivimmili ukiut malillugit pct-inngortinnerini ilanngullugit naatsorsorneqanngillat, pct.-inngortitsinermi annertussusaat eqqunngitsumik inissisimalissammata. Tassani kisitsisaataasivimmi tabelini SOXAPE1, SOXPEN2 kiisalu saqqummersitami matumani takussutissiaq 2.-mi saqqummersinneqartut pineqarput.

Inatsit tunngaviusoq

Ataani atuarneqarsinnaapput utoqqalinermi aammalu siusinaarluni soraarnerussutisiat pillugit inatsisit tunngaviusut. Annertunerusumik paasisutissanut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik, Namminersorlutik Oqartussat nittartagaanni <http://naalakkersuisut.gl> – imiittumi innersuussutigineqarpoq, tassani isumaginninnerup iluani inatsisit, peqqussutit nalunaarutillu il.il. atuutsinneqartut atuarneqarsinnaallutillu aaneqarsinnaapput.

Utoqqalinermi soraarnerussutisiat

Inatsit tunngavigineqartoq: Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 23. november 2015-meersoq, taassumali kingorna aaqqiissutit.

2010-miit 2016-imut 65-inik ukioqalereersimasut utoqqalinermi soraarnerussutisiaqarsinnaatitaapput. 1.januaari 2017 aallarnerfigalugu ukiunut killigitat 66-inut qaffanneqarput.

Siusinaarluni soraarnerussutisiat

Inatsit tunngavigineqartoq: Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 9. december 2015-imeersoq, taassumalu kingorna aaqqiissutit.

Siusinaarluni soraarnerussutisiat timikkut, tarnikkut aamma/imaluunniit inunnik peqateqarsinnaanermik peqquteqartumik inuussutissarsiorsinnaannginnermi tunniunneqartarput. Siusinaarluni soraarnerussutisiat 18-ileereersimasunut, kisiannili suli 65-inik ukioqalersimanngitsunut, tunniunneqartarput. Taamatutaaq 18-it

inorlugit ukiullit siusinaarluni soraarnerussutisiaqarsinnaavoq
aapparissamut, inooqammut imaluunniit meeqqamut
pilersuisussaataalluni inissisimappat.

Nalunaarsuutit tunngaviusut aamma periaaseq

Kommunit nalunaarsuisarfiinit nalunaarsuutit

Kisitsisitigut paasissutissani nalunaarsuutit atorneqartut kommunit
soraarnerussutisianut naatsorsuuserisarfiinit Naatsorsueqqissaartarfiullu
inunnut nalunaarsuiffianit nalunaarsuutinik tunngaveqarput.

Pineqartut allaffissorluni aqutsinermi nalunaarsuiffinninngaanneerput
naatsorsueqqissaarnikkut atungassatut ineriartortitaanatik,
taamaattumillu nalunaarsuutit tunngaviusut suliareqqillugit
nalilersorlugillu suliaapput.

Inuit amerlassusaannik killiliineq

Naatsorsuutini pineqartut tassaapput Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik
nalunaarsuiffiani inuit ukiup naanerani Kalaallit Nunaanni kommunini
najugaqartutut allattorsimasut. Inuit allattorsimaffianni
soraarnerussutisialik sumiiffimmi najugaqartutut allaqqasoq tassani
najugaqartutut naatsorsuussaavoq, inuillu allattorsimaffianni sumiiffimmi
najugaqartutut naatsorsorneqarsimaneq kommunit
naatsorsuuserisarfianni allami najugaqartutut allaqqasinnaalluni.

Ukiut

Ukiumi kisitsiviusumi novembarip naanerani ukiorisat malinneqarput.
Utoqqalineri soraarnerussutisiat qaammatip 66-inik ukioqalerfiup
tulliani tunniunneqarsinnaapput. Taamaasilluni novembarip naanerani
66-inik ukioqalersimasut tamarmik utoqqalineri
soraarnerussutisiaqalernissamut decembarimi qinnuteqarsinnaapput,
novembarilli naanerani 66-inik ukioqalereersimanngitsut tamarmik
utoqqalineri soraarnerussutisiaqarsinnaatitaapput.

Periaaseq

Naatsorsuutit soraarnerussutisiaqarnermut tunngasut kommunit
naatsorsuuseriviannit Winformatik-imik taaneqartumit tigusaapput.
Naatsorsuutit utoqqalineri aammalu siusinaarluni soraarnerussutisiallit
aningaaseriviannut nuunneqarsimasut aningaasat tunngaviusut malillugit
tigusaapput. Soraarnerussutisiaqartitsinerit ukiumi naatsorsuuserivimmi
pineqartumi qaammat decembarimi soraarnerussutisiaqarsimasutut
allattorsimasut kisimik suliarineqarput. Naatsorsuutinilu
takuneqarsinnaapput soraarnerussutisiat soraarnerussutisialinnut soorlu
inissiisarfinni imaluunniit utoqqaat illuini najugaqartunut
naleqqussagaanersut (kaasarfimmiuunersut).

Kommunit najugaqarfiillu

Januaarip aallaqqaataat 2009 aallarnerfigalugu kommunit 18-iusimasut kommunerujussuarnut sisamanut katiterneqarput, 2018-imilu januaarip aallaqqaataani Qaasuitsup Kommunian aamma Kommune Qeqertalimmut kiisalu Avannaata Kommunianut avinneqarluni. Saqqummersitami matumani 2018-imi decembarimi kommunit avinneqarneri nutaat malinneqarput, kommuniusimasulli kommunini nutaani najugaqarfittut atorneqarput. Saqqummersitamilu kommuninut immikkoortiterinerni massakkut kommunit avinneqarneri pineqarput, najugaqarfinnullu immikkoortiterinerni 2009 sioqqullugu kommunit pineqarlutik. Immikkoortiterinerit marluk ataani takussutissiami takuneqarsinnaapput.

Tabel 1. Kommunit najugaqarfiillu

Kommuni	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qeqertalik	Avannaata
Najugaqarfik	Nanortalik Qaqortoq Narsaq	Ivittuut Paamiut Nuuk Tasiilaq Ittoqqortoormiit	Maniitsoq Sisimiut	Kangaatsiaq Aasiaat Qasigiannuit Qeqertarsuaq	Ilulissat Uummannaq Upernavik Qaanaaq

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Saaffiginniffissaq

Sune Steenskjold

E-mail: sust@stat.gl

Soraarnerussutisiat

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

